

DET 20. ÅRHUNDREDE

Karen Glente, Karin Kryger og Orla Pedersen (red.): *Dydens løn. Soldenfeldts Stiftelse 1894-1994*. (Christian Ejlers' Forlag, 1994). 160 s., 200 kr.

En bog om Soldenfeldts Stiftelse lyder ikke så morsom, men den er morsom, pænt indbundet og med illustrationer.

Stiftelsen, der ligger på Sortedamsdosseringen i København, var en testamentarisk gave fra to brødre Soldenfeldt, og den var beregnet for værdige og trængende husjomfruer, lærerinder, syjomfruer og andre fruentimmer – og for »værdige trængende aldrende tjenestepiger«, og dertil må man så sige, at det var dengang.

Stiftelsen blev oprettet med to afdelinger, en for den første kategori og en for det mere beskedne klientel, nemlig de aldrende tjenestepiger. Smuk og behagelig efter datidens målestok og ud fra et ærligt ønske om at hjælpe de ofte oversete enlige kvinder.

Brødrene Soldenfeldt, der var af jødisk afstamning, giftede sig aldrig, den ene var jurist, den anden forlagsboghandler. De havde som husbestyrerinde en søster til Regine Olsen, Kierkegaards Regine, hun blev også betænkt efter deres død, og det antydes, at de to brødre ikke ville stå i vejen for hinanden, man nøjedes med at holde af på afstand.

Bogen er redigeret af Karen Glente, Karin Kryger og Orla Pedersen, og man sluger flere af dens bidrag, bl.a. af Ditlev Tamm om københavnske stiftelser, Hans Kryger Larsen om brødrene Soldenfeldt og Tinne Vammen om forstanderinden, sidstnævnte hed Louise Fenger. Man får her en kvindeskæbne fra dengang, man enten ku' blive gift eller glemmt. Louise Fenger blev ikke gift, men altså husket alligevel i denne bog.

Stiftelsen lever stadig, lidt medtaget, forandret og naturligvis for andre end aldrende tjenestepiger og forhenværende husjomfruer. Og det skal ikke glemmes, at brødrene Soldenfeldt havde forståelse for kvinder ud fra den tids forudsætninger.

Ny Paludan-Müller

Adda Hilden og Jytte Larsen (red.): *Når baner brydes. Et pilotprojekt om 1920'erne til Dansk Kvindebiografisk Leksikon*. (Statsbiblioteket i Århus, 1994). 145 s., 165 kr.

Bogen er tung læsning. Om kvindesag, Dansk Kvindesamfund, Danske Kvinders Nationalråd, kvindelige akademikere, kvinder i arbejderbevægelsen og meget andet. De solide kapitler afbrydes af enkelttilfælde, hvorved man kommer bort fra emnet, men meget er velskrevet, og meningen er god. Bogens baggrund er den kendsgerning, at kun fem procent af biografierne i *Dansk biografisk leksikon* handler om kvinder, og skriftet er en forløber for et kvindebiografisk leksikon.

Fire kvinder ses uden på bogen: kredslæge Margrete Glud, uhyre mandhaftig, og når man nu netop er kvindesagskvinde. Helga Sehested, forkæmper for kvinder i landbruget, og Hulda Pedersen, lærer og foregangskvinde for seksualundervisning og husholdningsuddannelse, venlige, gammeldags damer ud fra billederne at dømme. Og Jo Jacobsen, gift med og skilt fra den store bryggers barnebarn, smuk, yndig og sådan som man i sin barndom har forestillet sig maharajaens yndlingshustru. Jo Jacobsen ville ikke bare være sin mands hustru, hun lod sig uddanne som psykoanalytiker (i udlandet) og gjorde